

Sygn. akt V ACz 1131/14

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach, Wydział V Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Iwona Wilk

Sędziowie: SA Janusz Kiercz (spr.)

SO (del.) Aleksandra Janas

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2014 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

z udziałem (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji w T. oraz (...) Spółka Akcyjna w K.

o zabezpieczenie

na skutek zażalenia uprawnionego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 17 września 2014 r., sygn. akt XIII GCo 97/14

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt V Acz 1131/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił wniosek uprawnionego (...) Sp. z o.o. w W. o udzielenie zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania - roszczenia o odwrócenie grożącego niebezpieczeństwa szkody przez obowiązanym (...) Sp. z o.o. - w likwidacji - w T. (dalej: (...)) oraz (...) S.A. w K. (dalej: (...)).

Uzasadniając powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy wskazał, iż uprawniony wniósł o udzielenie zabezpieczenia roszczenia przysługującego mu na podstawie art. 439 k.c. roszczenia o zobowiązanie obowiązanym do uchylenia likwidacji obowiązanej spółki (...), (a zatem do podjęcia przez zgromadzenie wspólników, względnie przez jednego wspólnika tej spółki, uchwały w sprawie uchylenia uchwały nr (...) Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników spółki (...) z dnia 2 lipca 2014 r. w sprawie rozwiązania i likwidacji spółki (...) poprzez zakazanie spółce (...) sporządzania sprawozdania likwidacyjnego oraz składania wniosku o wykreślenie tej spółki z rejestru przedsiębiorców KRS. Nadto o zakazanie spółce (...) zatwierdzania sprawozdania likwidacyjnego spółki (...) do czasu prawomocnego zakończenia postępowania z powództwa uprawnionego przeciwko obowiązanym o zobowiązanie ich do podjęcia ww. działań. Uprawniony uzasadnił swój wniosek tym, że ze spółką (...) łączą go dwie umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii z odnawialnego źródła energii (farmie wiatrowej), zawarte na 15 lat. Pod koniec 2012 r. spółka (...) żądała renegotjacji powyższych umów. Wobec fiaska renegotjacji spółka (...) w T., jak i jej jedyny wspólnik (...), przystąpili do realizacji działań zmierzających do utraty bytu prawnego przez spółkę (...) i doprowadzenia tym samym do wygaśnięcia

ww. umów. Obowiązany (...) podjął uchwałę o rozwiązaniu spółki (...) i postawieniu jej w stan likwidacji. Według uprawnionego rozwiązanie umów spowoduje powstanie w jego majątku ogromnej szkody polegającej na obowiązku zapłaty na rzecz banku finansującego inwestycję oprocentowania kredytu wyższego o 2% rocznie oraz różnicy pomiędzy ceną uzyskiwaną od spółki (...) łącznie za sprzedawaną jej energię elektryczną i prawa majątkowe, a ceną, którą uprawniony mógłby uzyskać za to samo, gdyby zawierał transakcje sprzedaży na rynku bez zawartych umów długoterminowych (która to różnica może wynosić 75.087.206 zł). W związku z tym wobec grożącego mu niebezpieczeństwa powstania ww. szkody konieczne jest wystąpienie z wnioskiem o zabezpieczenie przysługującego mu roszczenia z art. 439 k.c. Zaznaczył, że ma interes prawny w uzyskaniu zabezpieczenia, ponieważ jeżeli będzie toczył się postępowanie likwidacyjne, spółka (...) może zostać wykreślona z rejestru, co uczyni powództwo wniesione w tej sprawie bezprzedmiotowym.

W ocenie Sądu Okręgowego wniosek nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż uprawniony nie uprawdopodobnił, że przysługuje mu roszczenie z art. 439 k.c. Podjęcie przez obowiązanych uchwały o rozwiązaniu i likwidacji spółki nie jest czynem niedozwolonym, jest to bowiem uprawnienie przewidziane przepisami k.s.h. Uchwała o rozwiązaniu spółki może być uchylona na skutek powództwa o jej uchylenie – uprawniony nie mieści się w kręgu podmiotów legitymowanych do wytoczenia takiego powództwa.

Uprawniony wniósł zażalenie na powyższe postanowienie domagając się jego zmiany i udzielenia zabezpieczenia zgodnie z wnioskiem, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Podniósł następujące zarzuty:

1. naruszenie art. 730¹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 439 k.p.c. poprzez bezzasadne przyjęcie, że skarżąca nie uprawdopodobniła, że przysługuje jej wobec obowiązanych roszczenie z art. 439 k.c. i niezasadne uznanie, że
 - a. skarżący kwestionuje podjęcie przez obowiązanych uchwały o rozwiązaniu i likwidacji (...), podczas gdy Skarżąca nie kwestionuje przedmiotowej uchwały, a jedynie domaga się podjęcia przez obowiązanych działań mających na celu odwrócenie zagrażającego skarżącemu niebezpieczeństwa szkody, która nastąpi na skutek przeprowadzenia procesu likwidacji i wykreślenia spółki (...) z rejestru sądowego;
 - b. działanie obowiązanych polegające na likwidacji spółki (...) nie jest czynem niedozwolonym, ponieważ podjęcie uchwały o rozwiązaniu i likwidacji spółki kapitałowej jest działaniem dozwolonym i zgodnym z przepisami Kodeksu spółek handlowych, podczas gdy czynem niedozwolonym jest nie tylko działanie wprost sprzeczne z określonym przepisem prawa pozytywnego, ale także działanie, które – pomimo tego, że formalnie jest zgodne z prawem pozytywnym – pozostaje w sprzeczności z zasadami współzycia społecznego, w szczególności wówczas, gdy ma wyłącznie lub głównie na celu doprowadzenie do wygaśnięcia długoterminowych umów łączących (...) m.in. ze skarżącą;
2. naruszenie art. 730¹ § 1 k.p.c. oraz art. 738 k.p.c. poprzez wydanie zaskarżonego postanowienia z pominięciem zebranego w sprawie materiału, a w konsekwencji niezasadne przyjęcie, że dochodzone roszczenie powoda nie jest uprawdopodobnione podczas, gdy w świetle twierdzeń i dowodów przedstawionych przez skarżącą uprawdopodobnione są wszystkie przesłanki roszczenia o zobowiązanie obowiązanych do przedsięwzięcia środków niezbędnych do odwrócenia grożącego skarżącej niebezpieczeństwa szkody;
3. naruszenie art. 730¹ § 1 i § 2 k.p.c. poprzez zaniechanie zbadania drugiej z przesłanek udzielenia zabezpieczenia, to jest interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, podczas, gdy w świetle zebranego w sprawie materiału brak zabezpieczenia uniemożliwi osiągnięcie celu postępowania w sprawie.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości oraz udzielenie zabezpieczenia zgodnie z wnioskiem z dnia 10 września 2014 roku, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Katowicach.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Na wstępie należy zaznaczyć, iż zabezpieczenie o które wnosi uprawniony ma na celu zabezpieczenie roszczenie, które według skarżącej wynikać będzie z art. 439 k.c. Roszczenie takie miałyby być skierowane przeciwko spółce (...) Sp. z o.o. w likwidacji w T. oraz (...) S.A. w K. – jednemu wspólnikowi (...).

W pierwszej kolejności należy rozważyć, czy uprawniony mógłby wytoczyć powództwo z art. 439 k.c. przeciwko (...) w ten sposób aby zakazać tej spółce sporządzenie sprawozdania likwidacyjnego oraz składania wniosku o wykreślenie spółki - co w istocie miałyby zapobiec zakończeniu rozpoczętego procesu likwidacji spółki(...). (...) jest spółka prawa handlowego i zgodnie z art. 38 k.c. jako osoba prawna działa przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie. Oznacza to, że (...) musiałaby by zwołać zgromadzenie wspólników i w porządku obrad umieścić punkt o powzięciu konkretnej uchwały. Zważyć należało, że spółka (...) i tak nie miałaby zdolności do powzięcia jakiegokolwiek uchwały, gdyż to jej wspólnicy decydują o podjęciu danej uchwały. Zgodnie z art. 281 § 1 k.s.h. likwidatorzy sporządzają bilans otwarcia likwidacji, który następnie składają zgromadzeniu wspólników do zatwierdzenia. Wszystko to sprowadza się do konkluzji, iż sama spółka nie ma środków prawnych aby podjąć czynności, które zapobiegłyby likwidacji tej spółki zgodnie z żądaniem uprawnionego (który chciałby taki skutek osiągnąć poprzez wytoczenie powództwo z art. 439 k.c.). W związku z powyższym uprawniony nie ma materialno-prawnego roszczenia przeciwko spółce (...). Dlatego też odpadła potrzeba rozważenia interesu prawnego.

Uprawniony wskazuje, iż powództwo z art. 439 k.c. zamierza wytoczyć nie tylko przeciwko spółce (...) ale również przeciwko spółce (...). W związku z tym należy rozważyć, czy uprawniony ma roszczenie materialnoprawne przeciwko spółce (...).

Na wstępie należy zaznaczyć, iż (...) jest jedynym wspólnikiem spółki (...)i to ten podmiot samodzielnie podejmuje uchwały na zgromadzeniu wspólników (...). To wspólnik podejmuje uchwałę o zatwierdzeniu bilansu likwidacji i bezpośrednio swoim działaniem może doprowadzić do likwidacji spółki. Należy rozważyć, czy w przedstawionym przez uprawnionego stanie faktycznym (mającym uprawdopodobnić roszczenie) można uznać działanie (...) za czyn niedozwolony, gdyż tylko delikt może być podstawą dochodzenia roszczenia z art. 439 k.c. Czynem niedozwolonym jest działanie lub zaniechanie bezprawne. Przez bezprawność natomiast należy rozumieć niezgodność z obowiązującymi przepisami, a także niezgodność z zasadami współżycia społecznego. Podjęcie przez (...) uchwały o likwidacji (...) jest zgodne z przepisami, gdyż taką możliwość przewiduje Kodeks spółek handlowych (w art. 270 pkt 2). Jednakże należy rozważyć czy działanie takie jest zgodne z zasadami współżycia społecznego przez pryzmat w jakim celu (...) jako jedyny wspólnik (...) rozpoczął proces likwidacji tej spółki.

W przedstawionym stanie faktycznym, który miałby tylko uprawdopodobnić roszczenie (zgodnie z art. 243 k.p.c.) uprawniony wskazał, że (...) podjął uchwałę o likwidacji (...) w celu niewywiązania się z długoterminowej umowy na sprzedaż energii zawartej z uprawnionym. Uprawniony wskazał, iż wszystkie działania (...) zmierzają do likwidacji spółki (...), co w konsekwencji ma zapobiec realizacji długoterminowej umowy (poprzez jej wygaśnięcie w momencie likwidacji spółki (...)). Zakładając, iż przedstawione argumenty przez uprawnionego uprawdopodobniają takie zachowanie (...) to należy stwierdzić, iż może to być uznane za czyn niedozwolony ponieważ jest to niezgodne z zasadami współżycia społecznego. Godzi to w dobry zwyczaj kupiecki oraz prowadzi do niewywiązania się z zawartej umowy wbrew jej - treści używając do tego celu najbardziej kategorię środka jakim jest likwidacja spółki w sytuacji, gdy kontrahent nie ma zbyt wielu możliwości, aby zapobiec takiemu działaniu. Mając na uwadze wszystkie wyżej wymienione argumenty należy uznać, iż zachowanie (...) może być uznane za czyn niedozwolony. Jednakże samo takie stwierdzenie nie prowadzi jeszcze do wniosku, iż uprawnionemu przysługuje materialne roszczenie z art. 439 k.c.

Uprawniony zamierza wytoczyć powództwo z art. 439 k.c. w celu zapobieżenia wyrządzeniu mu grożącej szkody poprzez zapobiegnięcie likwidacji (...). W jego ocenie jedynym środkiem przez który może osiągnąć ten cel jest zobowiązanie (...) do podjęcia uchwały o uchyleniu uchwały o rozwiązaniu spółki (...). Oznacza to, iż uprawniony wniósłby o zobowiązanie (...) do złożenia konkretnego oświadczenia woli. W tym miejscu należy się zastanowić, czy przysługuje mu tak określone żądanie. Zgodnie z art. 64 k.c. oraz 1047 § 1 k.p.c. prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające obowiązek danej osoby do złożenia oświadczenia woli, zastępuje to oświadczenie. Z tych przepisów wynika, iż aby móc wydać wyrok zobowiązujący do wydania danego oświadczenia woli taki obowiązek względem dłużnika musi wynikać albo z przepisów prawa albo z czynności prawnej. Obowiązek (...) do podjęcia uchwały o uchyleniu uchwały o rozwiązaniu spółki (...) nie jest uregulowany w żadnym przepisie prawa, a tym bardziej nie wynika z czynności prawnej. (...) wykonuje swoje prawa korporacyjne jako wspólnik (...) i to on samodzielnie decyduje jakie uchwały winien podjąć na zgromadzeniu wspólników (...).

Obowiązujące przepisy prawa nie nakładają na (...) obowiązku podjęcia uchwały uchylającej uchwałę o rozwiązaniu innej spółki. W związku z tym z uwagi braku takiego obowiązku, Sąd nie może wydać orzeczenia zastępującego oświadczenie woli, gdyż art. 1047 § 1 k.p.c. reguluje obowiązek złożenia określonego oświadczenia woli, który nie został wykonany dobrowolnie. Skoro (...) nie ma takiego obowiązku, to nie mógł go wykonać dobrowolnie co jednoznacznie prowadzi do wniosku, iż w takim przypadku nie można wydać orzeczenia zobowiązującego ten podmiot do złożenia takiego oświadczenia woli.

Mając na uwadze powyższe przyjąć należało, że uprawnionemu nie służy materialno-prawne roszczenie z art. 439 k.c. zobowiązujące (...) do podjęcia uchwały o uchyleniu uchwały o rozwiązaniu spółki (...). Skoro instytucja zabezpieczenia ma prowadzić do zabezpieczenia danego roszczenia, to nie może mieć ona zastosowania w przypadku, gdy uprawnionemu takie roszczenie nie przysługuje.

Z drugiej strony należy zauważyć, iż konstytucyjna zasada wolności gospodarczej określona w art. 20 i 22 Konstytucji sprawdza się nie tylko do swobody podjęcia działalności gospodarczej, ale także do swobody i dobrowolności jej zakończenia. W skrócie należy stwierdzić, iż niezgodne z Konstytucją byłoby nakazanie prowadzenia działalności gospodarczej wbrew woli wspólnika, który zdecydował o zakończeniu prowadzenia takiej działalności - abstrahując od motywów jakimi się kierował przy podjęciu takiej decyzji.

W związku z powyższym, skoro uprawnionemu – na obecnym etapie postępowania – nie przysługuje roszczenia z art. 439 k.c. (gdyż przepisy prawa nie przewidują roszczenia o treści wskazanej przez uprawnionego) to bezprzedmiotowe jest odnoszenie się do przesłanki interesu prawnego. Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd Okręgowy nie naruszył zatem art. 730¹ § 1 i § 2 k.p.c. oraz art. 738 k.p.c.

W świetle przytoczonych powyżej okoliczności orzeczono jak na wstępie, oddalając zażalenie obowiązanego na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...)